

SPRAWOZDANIE

z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny

W

GMINIE BANIE MAZURSKIE W 2019 ROKU

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY

NA LATA 2019-2021

Podstawa prawna realizacji programu:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2019r. poz. 1111 z późn. zm.)
- Art. 179 ust. 1 w/w ustawy zobowiązuje wójta do składania radzie gminy w terminie do 31 marca każdego roku, rocznego sprawozdania z zakresu wspierania rodziny, realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienia potrzeb wynikających z realizacji zadań.
- Uchwała Nr XII/70/2019 Rady Gminy Banie Mazurskie z 19 grudnia 2019 r., w sprawie Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Banie Mazurskie na lata 2019-2021.

I. Zakres zadań i sposób realizacji:

Działania na rzecz dziecka i rodziny na terenie Gmin Banie Mazurskie realizowane są przy wzajemnej współpracy służb publicznych, w tym głównie przez:

1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
3. Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie, Gminną Komisję rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii
4. Punkt Interwencji Kryzysowej
5. Przedszkole, Szkoła Podstawowa w Baniach Mazurskich
6. Szkoła Podstawowa w Lisach
7. Pielęgniarska Spółka Partnerska PANACEUM w Baniach Mazurskich
8. Komenda Powiatowa Policji w Gołdapi
9. Kuratorzy Sądu Rejonowego w Olecku

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Baniach Mazurskich zatrudniał asystenta rodziny w ramach *Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2019*.

Rodziny, których zagrożone jest prawidłowe funkcjonowanie i pełnienie funkcji opiekuńczo-wychowawczej względem dzieci, zostały na wniosek pracownika socjalnego objęte wsparciem w formie pracy asystenta rodziny. Jest ona realizowana w oparciu o art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, poprzez:

- a) Opracowanie i realizację planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i konsultacji z pracownikiem socjalnym.
- b) Udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej w tym:
 - w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego
 - rozwiązywaniu problemów socjalnych
 - rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi
- c) Wspieranie aktywności społecznej rodzin.
- d) Motywowanie do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i rozwijania kompetencji społecznych.
- e) Udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu zatrudnienia.
- f) Udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psycho-educacyjnych.
- g) Motywowanie do korzystania ze wsparcia psycho-pedagogicznego oraz prawnego w celu unormowania sytuacji rodzinnej.
- h) Podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin.
- i) Prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną
- j) Dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku.
- k) Monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną.
- l) Sporządzanie na wniosek sądu opinii o rodzinie i jej członkach.

- m) Współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tj. Dz.U. z 2019r. poz. 1111 z późn. zm.) nakłada na gminy obowiązek partycypowania w kosztach utrzymania dziecka związanych z umieszczeniem w rodzinie zastępczej lub placówkach opieki całodobowej.

W roku 2019 poniesiono wydatki na ten cel z uwagi na to, iż było dziecko pochodzące z terenu naszej gminy umieszczone w spokrewnionej rodzinie zastępczej.

II. Realizacja działań:

1. Pomoc asystenta rodziny:

W przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej poweźmie informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadza w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w Rozporządzeniu Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 25 sierpnia 2016r. w sprawie rodzinnego wywiadu środowiskowego. (Dz. U. 2017., poz. 1788)

Po przeprowadzeniu wywiadu środowiskowego i dokonaniu analizy sytuacji rodzinnej, pracownik socjalny, jeżeli uzna za zasadne, występuje do Dyrektora Ośrodka z wnioskiem o przydzielenie rodzinie asystenta rodziny. Po otrzymaniu wniosku, Dyrektor Ośrodka Pomocy Społecznej przydziela rodzinie asystenta rodziny.

2. Kwalifikacje i kompetencje asystenta rodziny.

Asystent rodziny posiadał dyplom ukończenia studiów o kierunku pedagogika, toteż miał pogłębioną wiedzę na temat rozwoju człowieka w cyklu życia zarówno w aspekcie biologicznym, jak i psychologicznym oraz społecznym, znał rodzaje więzi społecznych i wiedział o rządzących nimi prawidłowościach istotnych z punktu widzenia procesów edukacyjnych, doskonale rozumie istotę funkcjonalności i dysfunkcjonalności, harmonii i dysharmonii, normy i patologii toteż miał pogłębioną i uporządkowaną wiedzę o różnych środowiskach wychowawczych, ich specyfice i procesach w nich zachodzących.

W 2019 roku asystent zatrudniony był na umowę o pracę, na pełen etat do 28 lutego 2019 roku. Pomimo ogłoszeń o naborze na stanowisko asystenta rodziny nikt nie przystąpił do naboru, nikt nie został zatrudniony na tym stanowisku do końca roku 2019.

3. Najczęstszymi problemami opiekuńczymi z jakimi spotyka się asystent rodziny to:

1. Potrzeby podstawowe:

- problemy z zaspokojeniem potrzeb mieszkaniowych dziecka/dzieci tj. złe warunki mieszkaniowe, złe warunki zabawy, snu i nauki,
- Problemy z zaspokojeniem potrzeb zdrowotnych tj. niedostateczne dbanie o zdrowie i zdrowy styl życia dzieci/dziecka,
- problemy z zaspokojeniem potrzeb odzieżowych dzieci/dziecka.

2. Potrzeby wyższego rzędu :

- problemy z zaspokojeniem potrzeby miłości,
- problemy z zaspokojeniem potrzeby akceptacji (nieakceptowanie dziecka takim jako ono jest),
- problemy z zaspokojeniem potrzeby bezpieczeństwa,
- problemy z zaspokojeniem potrzeb społecznych (utrzymywanie pozytywnej więzi z dzieckiem i partnerskich relacji opartych na szacunku, wspieranie kontaktów społecznych dziecka z otoczeniem i pełnienia ról społecznych),

- problemy z zaspokojeniem potrzeb kulturalnych dziecka (niedostateczne wzbogacenie życia dziecka poprzez kontakt z dobrami kultury oraz umożliwienie dziecku poznania i korzystania z tych dóbr.

4. Najczęstszymi przyczynami problemów opiekuńczych w rodzinach, w których pracuje asystent rodziny są:

1. struktura rodziny:
 - wielodzietność,
 - rodzina niepełna,
 - związek nieformalny
2. brak umiejętności opiekuńczych rodziców,
3. niska świadomość rodziców dotycząca potrzeb dziecka/słaba znajomość potrzeb i zainteresowań dziecka,
4. brak wiedzy z zakresu psychofizycznego rozwoju dziecka,
5. brak uwagi na dziecko ze względu na uzależnienia rodziców,
6. ograniczenia fizyczne i psychiczne rodziców (rodzice niepełnosprawni intelektualnie, fizycznie lub przewlekłe chorzy),
7. problemy finansowe i trudna sytuacja rodziny.

5. Najczęstszymi problemami wychowawczymi występującymi w rodzinach, z którymi pracuje asystent rodziny:

1. Zachowania uporczywe/złośliwe (m.in. dokuczanie, prześladowanie, lekceważenie poleceń),
2. Zamykanie się, wycofanie, trudność w nawiązywaniu kontaktów, lękliwość, stronienie od dzieci, zachowania infantylne,
3. Zachowanie niezgodne z obowiązującymi normami (naruszenie regulaminów i zasad postępowania w danym miejscu, np. szkole).

6. Przyczyny problemów wychowawczych w rodzinach z którymi pracuje asystent rodziny:

- 1) Niewłaściwe postawy rodzicielskie (postawy: unikająca, odtrącająca, wymagająca, nadmiernie chroniąca),
- 2) Błędy wychowawcze rodziców (nieokazywanie uczuć, brak konsekwencji, niejednakowe traktowanie dzieci, restrykcyjna dyscyplina, zbytnia uległość, brak cierpliwości, przesadne wyręczanie, brak szczerych rozmów, uszczęśliwianie dziecka na siłę, nieumiejętność słuchania, przemoc, brak umiejętności przeproszania, dawanie złego przykładu, wyśmiewanie oraz porównywanie dziecka z innymi),
- 3) Problemy wynikające ze struktury rodziny (np. rodzina niepełna, wielodzietność, związek nieformalny, partner nie będący ojcem dziecka, kolejność przyjścia dziecka na świat, dłuższa nieobecność jednego z rodziców, choroba/śmierć w rodzinie),
- 4) Wpływ wychowawczy otoczenia domu (np. miejsce zamieszkania, sąsiedztwo, grupa koleżeńska),
- 5) Niepełnosprawność fizyczna i/lub choroby w rodzinie,
- 6) Alkoholizm rodziców,
- 7) Niekorzystna sytuacja materialna rodziny (bezrobocie, niskie dochody, złe warunki bytowe).

7. Działania podejmowane w pracy z rodzinami doświadczającymi problemów opiekuńczo-wychowawczych w celu rozwiązywania problemów rodziny:

- Działania i rozmowy motywujące z podopiecznymi i członkami ich najbliższej rodziny do poprawy sytuacji rodziny
- udzielenie informacji o działalności różnych instytucji i podmiotów w obszarze wsparcia rodziny
- pomoc w załatwianiu spraw urzędowych
- pomoc w załatwianiu spraw mieszkaniowych

- pomoc w zorganizowaniu wizyt lekarskich
- kształtowanie kompetencji rodziców w zakresie wychowania i opieki
 - działania na rzecz reintegracji rodziny (edukacja w zakresie wspólnego spędzania czasu przez rodziny, wspólnego uczestnictwa w świątach rodzinnych),
 - poprawa relacji rodzic – dziecko (nauczanie o rolach w rodzinie – co należy do roli matki, ojca, dziecka itp., rodzaje postaw rodzicielskich i konsekwencje ich stosowania ujawniające się w zachowaniu dziecka),
 - podtrzymanie i zacieśnienie więzów rodzinnych (utrzymywanie kontaktu z bliższą i dalszą rodziną, wspólne spędzanie czasu – gry i zabawy, spacerowanie itp.),
 - wdrażanie metod nagradzania i karania (bez stosowania przemocy),
- kształtowanie kompetencji rodziców w zakresie dbania o zdrowie
 - trening kompetencji w zakresie dbania o zdrowie,
 - edukacja i trening w zakresie profilaktyki,
 - zdrowotnej i higieny, zasady pielęgnacji dzieci,
 - edukacja w zakresie zachowania higieny (zasady przestrzegania higieny, czynności higieny, choroby związane z zaniedbaniem higieny osobistej),
- kształtowanie kompetencji rodziców w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego
 - edukacja w zakresie gospodarowania budżetem (analiza dochodów (opłaty stałe) i wydatków, planowanie i monitorowanie wydatków, nabywanie umiejętności racjonalnego gospodarowania środkami finansowymi poprzez określenie stopnia ważności potrzeb,
 - niebezpieczeństwa (zobowiązania wynikające z podjęcia pożyczki gotówkowej, zakupów na raty itp., zasady działania kart kredytowych (wady i zalety),
 - edukacja w zakresie oszczędnego gospodarowania mediami (sposoby oszczędzania wody, prądu, gazu itp., założenie organizera porządkującego dokumentację),
 - instruktaż prawidłowego sprzątania mieszkania (sporządzenie rozkładu stałych czynności utrzymujących porządek w mieszkaniu – podział obowiązków na członków rodziny),
 - pomoc rodzinie w zakupie sprzętu AGD, mebli kuchennych, płytek PCV, kleju a także kompaktu WC,
- rozmowy z dyrektorami szkół, do których uczęszczały dzieci i z ich wychowawcami,
- motywowanie w kwestii utrzymania abstynencji, np. alkoholowej/podjęcia terapii uzależnień,
 - informowanie o możliwości skorzystania ze specjalistycznej pomocy terapeutycznej oferowanej przez Punkt Konsultacyjny działającym w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani w Baniach Mazurskich,
- pomoc w poszukiwaniu zatrudnienia, w tym w kontaktach z Powiatowym Urzędem Pracy,
 - diagnoza predyspozycji zawodowych,
 - umożliwianie rozwoju w sferze zawodowej poprzez możliwość uczestnictwa w różnego rodzaju szkoleniach, kursach realizowanych przez PUP (np. warsztaty w obszarze aktywnego poszukiwania pracy, opracowanie dokumentów aplikacyjnych),
 - informowanie o odbywających się kursach zawodowych organizowanych przez Powiatowy Urząd Pracy,
 - motywowanie do utrzymania aktywnego kontaktu z PUP.
 - udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymaniu pracy zarobkowej,
 - informowanie o sposobach poszukiwania pracy,
 - nauka pisania CV, listu motywacyjnego, życiorysu,
 - zasady autoprezentacji podczas rozmowy kwalifikacyjnej,
 - motywowanie do utrzymywania pracy poprzez rozmowy wspierające,
 - wykorzystywanie swoich możliwości i uprawnień w celu pozyskania dodatkowych dochodów,
- współpraca z różnymi instytucjami na rzecz rodziny,
- wsparcie w uzyskaniu pomocy finansowej,

- podczas pracy z rodziną zbierane są informacje o jej trudnej sytuacji finansowej oraz dotychczasowych próbach jej rozwiązania. Na tej podstawie rodziny są informowane o braku przeciwwskazań i możliwości ubiegania się o wsparcie finansowe.
 - wsparcie w uzyskaniu pomocy rzeczowej,
 - wsparcie w uzyskaniu pomocy prawnej,
 - współpraca z kuratorem/sądem,
 - informowanie Policji o niepokojących zdarzeniach w rodzinie i współpraca przy wszczęciu Procedury Niebieskiej Karty,
 - organizacja pomocy specjalistycznej,
 - informowanie o możliwości skorzystania ze specjalistycznej pomocy psychologicznej oferowanej przez Punkt Konsultacyjny, działającym w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomani w Baniach Mazurskich,
 - działania mające na celu podnoszenie poczucia własnej wartości/ sprawstwa,
 - działania mające na celu podnoszenie umiejętności rozwiązywania problemów i podejmowania decyzji,
 - motywowanie rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych, kontynuowanie nauki,
 - motywowanie do korzystania z poradnictwa rodzinnego,
 - zwiększenie poczucia wartości, samodzielności, zaradności rodziców,
 - poprawa wzajemnej komunikacji w relacjach rodzic-dziecko (rozmowy o prawidłowym komunikowaniu się, wyrażaniu uczuć i wzajemnych potrzeb),
 - trening psycho-edukacyjny (radzenie sobie ze stresem, zniechęceniem, lękiem, bezsilnością i własnymi emocjami),
 - trening asertywności i budowania poczucia własnej wartości (zachowania asertywne w sytuacji prezentowania własnej opinii oraz reakcji na krytykę i atak),
 - pomoc w poprawie relacji międzysąsiedzkich,
 - motywowanie do aktywnego uczestnictwa w życiu szkolnym dziecka:
 - utrzymywaniu systematycznego kontaktu ze szkołą dziecka, .
- Powyższe działania były podjęte we wszystkich rodzinach objętych wsparciem przez asystenta rodziny.

Asystent rodziny współpracował również ze środowiskiem lokalnym, z Sądem Rejonowym w Olecku, kuratorami zawodowymi i społecznymi, Komendą Powiatową Policji w Gołdapi, Powiatowym Urzędem Pracy w Gołdapi, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Gołdapi, instytucjami oświatowymi i podmiotami leczniczymi (rejestracja dzieci do lekarzy). Prowadził również działania pośrednie, polegające na łączności z innymi pracownikami służb społecznych, czyli doraźnych kontaktach służących wymianie informacji w sprawach dotyczących rodziny lub wsparciu.

Działając w oparciu o ustawę z 9 czerwca 2011r. (Dz. U.2019 r., poz 1111 z późn. zm.) o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, asystent rodziny może wystosować wnioski o udzielenie informacji o uczniu:

- do Szkoły Podstawowej/Przedszkola w Baniach Mazurskich,
- do Zespołu Placówek Edukacyjnych w Gołdapi,
- do Zespołu Szkół Zawodowych,
- do Szkoły Podstawowej w Boćwinie,
- do Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapeutycznego w Giżycku.

Ponadto może zredagować wnioski do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Baniach Mazurskich o podjęcie czynności zmierzających do orzeczenia obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.

Kolejnym zadaniem asystenta jest dokumentowanie pracy z rodziną, dokonywanie okresowej-trzymiesięcznej, oceny sytuacji rodziny i przekazywanie jej podmiotowi zatrudniającemu asystenta. Podstawą działania asystentów rodziny jest Indywidualny Plan Pracy z Rodziną, opracowywany

i realizowany we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym. Opracowany przez asystenta plan pracy z rodziną określa zakres działań mających na celu przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, zawiera terminy realizacji zaplanowanych działań oraz przewidywane efekty.

Ponadto asystent rodziny prowadzi teczkę pracy asystenta rodziny dokumentując każde spotkanie asystenta z rodziną i opis działań przeprowadzonych z rodziną, rejestruje indywidualne konsultacje wychowawcze.

Wynagrodzenie asystenta w 2019 roku było współfinansowane ze środków *Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej na 2019* – łączny koszt zadania stanowił kwotę – **9 310,26 zł.**, w tym dotacja **2 673,00zł.** Pozostałą część stanowiły środki własne gminy – **6 637,26 zł.**

Z uwagi na specyficzny charakter pracy asystenta rodziny należy podkreślić wagę ciągłości pracy z rodziną. Zatrudnienie na umowę o pracę zakłada możliwość pracy w charakterze ciągłym, co ma szczególne znaczenie w pracy nad wdrażaniem zmiany i monitorowania jej trwałości, tym samym pozwala w pełni realizować założenia ustawowe w tym zakresie tj.:

- pełna realizacja Indywidualnego Planu Pracy z rodziną,
- weryfikacja założeń IPR w odniesieniu do istniejących potrzeb,
- ewaluacja sytuacji rodzin, objętych asystenturą i tych, w których zakończono wsparcie a zgodnie z w/w ustawą asystent nadal ma obowiązek monitorować ich sytuację.

Istotną potrzebą w zakresie prawidłowej realizacji w/w zadania jest zabezpieczenie środków finansowych zapewniających pracę asystenta rodziny zgodnie z art. 10 ust. 1 oraz art. 176 pkt 4 ustawy z wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na kolejny rok.

Sporządziła: Dyrektor GOPS Banie Mazurskie.

DYREKTOR
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
Tkacz
Aneta Tkacz

